

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра музики і хореографії

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

підготовки бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.010102 «Початкова освіта»
(шифр і назва напряму)

Спеціалізація: – «Хореографія»

Факультет підготовки вчителів початкових класів

Слов'янськ – 2014 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ МУЗИКИ І ХОРЕОГРАФІЇ

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Гусаченко Л. М. – старший викладач кафедри музики і хореографії

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Євтухова Т. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін

Одерій Л. Є. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Обговорено та рекомендовано до видання
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«24» березня 2015 р.

Протокол №1

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни: « Історія хореографічного мистецтва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.010102 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні підходи до викладання предметів освітньої галузі «Хореографія» у початковій школі.

Міждисциплінарні зв'язки курсу: «Теорія та методика класичного танцю», «Теорія і методика історико-побутового танцю», «Мистецтво балетмейстера».

Програма навчальної дисципліни містить **2 змістових модулів**:

Змістовий модуль 1. Становлення та етапи розвитку хореографічного мистецтва.

Змістовий модуль 2. Розвиток та формування вітчизняного хореографічного мистецтва.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія хореографічного мистецтва» є введення студента у світ хореографічного мистецтва, формування у нього готовності та здатності до самостійного засвоєння досягнень хореографічного мистецтва, вплив на всебічний розвиток особистості студента.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія хореографічного мистецтва» є:

– методичні: засвоєння основних методів (історико-культурного, порівняльного та проблемного) та принципів (об'єктивності, історизму) викладання курсу;

– пізнавальні: вивчення загальних закономірностей та особливостей розвитку хореографічного мистецтва, його становлення та етапи;

– практичні: вивчення хореографічної діяльності балетмейстерів усього світу, виявлення художнього генію різних народів і націй в період

конкретної історичної

- епохи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- завдання та основні поняття курсу;
- головні етапи становлення та розвитку хореографічного мистецтва;
- основні тенденції, що впливали і впливають на розвиток хореографічного мистецтва різних регіонів;

уміти:

- порівнювати роботи відомих балетмейстерів різних епох;
- спостерігати за особистим внеском відомих балетмейстерів до світової скарбниці мистецтва;
- формувати об'єктивний підхід до сучасного культурного розвитку нашої держави;
- використовувати здобуті знання та навички у практичній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 72 години / 2 кредита ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Становлення та етапи розвитку хореографічного мистецтва.

Формування танцювальної культури народів світу під впливом життя, праці людини, кліматичних, географічних умов, суспільного устрою. Танець в культурі стародавніх цивілізацій – Індії, Єгипту, стародавньої Греції та Риму. Вплив древньогрецької культури і мистецтва на розвиток культури і мистецтва людства в наступні епохи.

Жанри театрального танцю, їх загальна характеристика. Танцювальний фольклор. Умови формування народних танців. Зміст народної хореографії.

Побутові танці. Вплив народного танцю на розвиток побутового танцю. Засоби виразності хореографії. Танець і пантоміма. Види сучасного сценічного танцю: класичний, народно-характерний, історико-побутовий, вільна пластика та ін. Хореографічні теми та їх розробка. Хореографічна драматургія. Вплив церковної ідеології на середньовічну філософію, літературу, мистецтво. Початок формування балету, як театрального мистецтва в Італії та Франції. Балети-виходи. Комедії-балети Ж.Б. Моль'єра. Опері-балети Ж.Б. Люлі. Балетмейстер П. Бошан. Створення Паризької Академії танцю. Творча програма Ф.Хільфердінга. Музичні драми Г. Анджоліні. Суть реформи Ж.Ж. Новера. Загальна характеристика романтизму. Романтизм в балетному театрі. Персонажі романтичного балету. Життя і творчість Ф. Тальоні. Суттєвість хореографічної реформи Тальоні. Автори спектаклю. Т. Гот'є, Ж. Сен- Жорж, Ш. Адан, Ж. Перро. Витоки задуму. Драматичний аналіз сценарію, хореографії, образів. Засоби виразності романтичного балету, їх вплив на подальший розвиток світової хореографії.

Російський балет. Криза європейського балетного театру

Постановка першого балетного спектаклю в Росії. Зародження танцювальної школи в державних учбових закладах. Становлення і розвиток Російської балетної школи. Ж.Б. Ланде і організація першої танцювальної школи. Виконавці в російському балеті XVIII ст.: Т. Бублікова, Г. Райков, Т. Шликова-Гранатова. Кріпосний балет і його вплив на розвиток сценічного танцювального мистецтва. Московський балетний театр початку XIX ст. Балети Глушковського на сюжети російської літератури: «Руслан й Людмила или Низвержение Черномора, злого волшебника»; «Черная шаль или наказанная неверность». Значення творчості А. Глушковського. М.І. Глінка – основоположник національно-характерної традиції, вирішення танцювальних епізодів в опері. Танцювальні сцени в операх «Іван Сусанін» та «Руслан і Людмила». Удосконалення структури і художньої форми великого багатоактного балету. Принципи симфонізації балетного дійства і їх

утвердження на балетній сцені. Загальна характеристика. Творчість балетмейстера М. Петіпа. Ранні балети. Значення «Російських сезонів» для відродження закордонного балету. Реорганізація «Російських сезонів» в «Російський балет» С. Дягілева. «Невмираючий лебідь» А. Павлової. В. Ніжинський. Риси натуралізму і експресіонізму в балетному театрі. Значення творчих пошуків О. Горського. Періодизація в розвитку балетного театру радянського періоду.

Формування жанрів, стилів та видів танцю в хореографічному мистецтві.

Розширення жанрів балетних спектаклів. Поява нових форм хореографічного мистецтва: естрадний танець, ансамбль народного танцю, ансамбль класичного танцю. Створення форм сценічної хореографії – танцсимфонії. Літературна спадщина Ф. Лопухова. Постановки у Великому театрі. Літературна спадщина К. Голейзовського: «Образи російської народної хореографії», «Миттевості», «Життя і творчість».

Змістовий модуль 2. Розвиток і формування вітчизняного хореографічного мистецтва.

Український балет – гордість театрального і музичного мистецтва.

Виникнення ансамблів народного танцю. Творчість І. Моїсеєва, П. Вірського, Н. Надежденої, М. Годенко. Проблеми збирання та збереження танцювального фольклору, запис танцю і сценічна обробка. Аналіз народної хореографії. Аналіз танцювальних програм. Перший український національний балет «Пан Каньовський» М. Вериківського. Спільна робота В. Верховинця та В. Литвиненка над створенням першого національного балету. Історичні передумови створення балетів «Лілея» та «Лісова пісня». Творча співдружність Г. Березової, В. Чаговця, К. Данькевича. Характеристика мотивів, які вплинули на створення образу героїні балету «Лілея» для подальшого розвитку української хореографії. Постановка балету А. Свешникова «Маруся Богуславка». Національні балети «Хустка

Довбуша» та «По синьому морю». «Сойчине крило» та «Тіні забутих предків» на львівській сцені. Пошуки українських хореографів в розширенні тематики балетів. Естетичні погляди П. Вірського. Історія розвитку хореографічного мистецтва на Кіровоградщині. Народження національного академічного ансамблю народного танцю України.

Розвиток лірико-психологічного балету на Україні.

Причини виникнення лірико-психологічного балету. Балет «Лісова пісня» – яскравий приклад лірико-психологічного балету. Особливості хореографічного мистецтва рубежу 59-60 років минулого сторіччя. Полеміка з хореодрамою. Жанрове розмаїття сучасного балету.

Засвоєння класичних здобутків. Сучасний балет світового простору: стан та перспективи.

Історичні передумови розвитку національної народно-сценічної хореографії.

Тематика українських народних танців та їх класифікація. Роль українського народного танцю у виникненні вітчизняного балету. Створення українського національного балету.

Український народно-сценічний танець: основні закономірності його розвитку. Зв'язок українського народного танцю з піснею, звичаями, обрядами, побутом народу. Жанри українського танцю. Методика побудови уроку народно-сценічного і українського народного танців та методика складання комбінацій на основі лексичних угруповань. Методика створення комбінацій, етюдів.

3. Рекомендована література

Базова

1. Благова Т.О. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів-хореографів у системі педагогічної освіти / Т.О. Благова // Збірник наукових праць. – Полтава, 2009. – 153 с.

2. Бойко О.С. Хореографічний образ як естетичний вияв національного характеру / О.С. Бойко // Вісник КНУКіМ: зб. наук. праць. Серія «Мистецтвознавство». – К., 2005. – Вип.12. – 253 с.

3. Борзова Е.П. История мировой культуры / Е.П. Борзова. – СПб.: Издательство «Лань», 2011. – 152 с.

4. Ваганова А. Основы классического танца / А. Ваганова. – СПб.: Издательство «Лань», 2005. – 192 с.

5. Етнографія України. Навч. Посібник / За редакцією С.А. Макарчука. – Львів: видавництво «Світ», 2011. – 520 с.

6. Зайцев Є.В. Основы народно-сценічного танця. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV 118 рівнів акредитації / Є.В. Зайцев, Ю.В. Колесниченко. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 98 с.

7. Зубатов С. Основы викладання українського народно – сценічного танця / С. Зубатов. – К.: ІПКПК, 2006. – 243с.

8. Ивлева Л.Д. История преподавания танца: учебное пособие / Л. Д. Ивлева. – Челябинск, 2011. – 142 с.

9. Іваницький А. Українська народна музична творчість: Навч. Посібник / А. Іваницький. – К., 2005. – 294 с.

10. Колногузенко Б.М. Хореографія як вихователька поколінь /Б. М. Колногузенко. – К., 2007. – 35 с.

11. Королёва Э. Спектакль, балетмейстер, танцовщик / Э. Королёва. – Кишинёв, 2005. – 241 с.

12. Кравчук О.Г. Хореографічні школи Європи як творчі лабораторії синтезу мистецтв / О.Г. Кравчук // Вісник міжнародного слов'янського університету: український науково-теоретичний журнал. – Харків, 2009. – 32 с.

13. Красовская В.М. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: От истоков до середины XVIII века / В.М. Красовская. – 2009. – 180 с.

Додаткові рекомендовані джерела

1. Гиршон А. Импровизация и хореография / А. Гиршон // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psitren.nm.ru/articles/improvez.html>.
2. Лепкофф Д. Контактная импровизация или Что происходит, когда я фокусирую внимание на ощущениях гравитации, земле и партнере? / Д. Лепкофф // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://girshon.ru/txt/lepkooff.htm>.
3. Моргенрот Д. Структурная танцевальная импровизация (отрывки из книги) / Д. Моргенрот // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://girshon.ru/txt/joyce2.htm>.
4. Пэкстон С. История и будущее импровизации / С. Пэкстон. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://girshon.ru/txt/paxton1.htm>.
5. Энциклопедия танца. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.krugosvet.ru/node/39681?page=3,19>
6. Энциклопедия балета. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niv.ru/doc/ballet/encyclopedia/index.htm>
7. Український народний танець // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrainian-dancing.com/biblioteka4.html>
8. Ваганова А. Основы классического танца / А. Ваганова. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.balletmusicbooks.narod.ru/Vaganova/Vaganova_main_page.htm
9. Историко-бытовой танец // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://muzikalkairk.ucoz.ru/publ/istoriko_bytovoj_tanec/57 Историко-бытовой танец.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Іспит – 7 семестр

5. Засоби діагностики успішності навчання

- 1) практичні покази;

- 2) тестування, фронтальні опитування;
- 3) перевірка результатів виконання індивідуальних завдань.